

GAZETA LWOWSKA

DZIENNIK DLA DYSTRYKTU GALICYJSKIEGO

Nr. 46 — Rok III

Środa, 24 lutego 1943 r.

DZIŚ: Macieja ap.

JUTRO: Anastazji

Nowa głódówka Gandhiego który nadal pozostaje w więzieniu

BANGKOK, 23. 2. — Sekretarz wicekróla brytyjskiego przesłał list do czołowej osobistości politycznej w Indiach Safru, w którym zawiadamia go, że Gandhi ponosi najbliższą osobistą odpowiedzialność za swą głódówkę. Również on tylko sam może położyć jej koniec.

Powyzszy list stanowi odpowiedź na uchwałę, powziętą — jak już doniesiono — na zebraniu czołowych Hinduosów, wśród których znajdował się również Safru. Uchwała ta domaga się bezwarunkowego zwolnienia Gandhiego.

SZTOKHOLM, 23. 2. — Jak biuro Reutersa dowiaduje się z Bombaju, w dzisiejszym biuletynie wydanym przez lekarzy opiekujących się Gandhim podano, że po spokojnie spędzonej nocy przez pacjenta nastąpił kryzys.

SZTOKHOLM, 23. 2. — Jak donosi londyńska służba informacyjna, przedstawiciel Roosevelta w Indiach Philip złożył oświadczenie, według którego urzędnicy amerykańscy i angielscy badają wspólnie położenie w Indiach.

Posel fiński u min. Ribbentropa

BERLIN, 23. 2. — Minister spraw zagranicznych Rzeszy von Ribbentrop przyjął posła fińskiego prof. dr. Kivimäeki celem wręczenia mu nadanych przez Führera insygniów wielkiego krzyża orderu Orła Niemieckiego.

Stalin

będzie zadowolony

LIZBONA, 23. 2. — Uroczystość 25-lecia armii czerwonej obchodzona na terenie Anglii, w dominiach oraz w Stanach Zjednoczonych w sposób bardzo uroczysty.

Turcja nie zawarła żadnego tajnego układu

ANKARA, 23. 2. — Z okazji uroczystości domów ludowych premier turecki Saracoglu wygłosił przemówienie, w którym poruszył zagadnienia polityki tureckiej. Premier powiedział w swym przemówieniu, że rząd turecki nie zawarł żadnych tajnych umów, oraz że i obecnie nie toczą się żadne rokowania rządu tureckiego w sprawie tego rodzaju układu. Turecka polityka zagraniczna polega na przestrzeganiu przyjaźni i lojalności w stosunku do wszystkich krajów.

Co się tyczy Niemiec, to Saracoglu zaznaczył, że stosunki z tym

moocarstwem określone są paktem przyjaźni i nieagresji, który uzupełniono umową o stumilionowym kredycie, umożliwiającym Turcji sprowadzenie z Niemiec materiału wojennego dla własnego bezpieczeństwa. W dalszym ciągu przemówienia Saracoglu poruszył stosunki Turcji z pozostałymi moocarstwami.

ANKARA, 23. 2. — Prezydent republiki tureckiej Ismet İnönü złożył w piątek godziną wizytę na wystawie pod nazwą „Niemiecka sztuka budowlana”. Prezydenta, któremu towarzyszył m. i. minister robót publicznych general Džebesey, powitał przed budynkiem wystawowym ambasador niemiecki von Papen, który następnie oprowadził prezydenta po salach wystawowych.

W czasie zwiedzania obiektów wystawy prezydent państwa tureckiego podkreślił znaczenie, jakie posiada tego rodzaju impreza dla Turcji.

Prezydent Guatemali ponownie wybrany

MADRYT, 23. 2. — Jak donoszą z Guatemali, generał Ubico został po raz trzeci obrany prezydentem republiki i w poniedziałek, na skutek plebiscytu, objął zaszczytny urząd.

Nad neutralnym Tangerem zawisła groza wojny

TANGER, 23. 2. — Przez cały ub. tydzień ludność Tangeru była bezpośrednim świadkiem wydarzeń wojennych, jakie w najbliższej formie rozegrały się w najbliższym sąsiedztwie tego miasta. Zaledwo zakończyło się ciężkie bombardowanie, które zakotłowało wodami cieśniny Gibraltarskiej, kiedy nagle dały się słyszeć nowe silne detonacje, w których nietrudno było rozpoznać bomby podwodne, zrzucone najwidoczniej za łodziami podwodnymi. W nocy niespodziewanie cała cieśnina morska stanęła w jaskrawym świetle reflektorów, w którym uciążliwie zarysowały się sylwetki licznych statków.

Następnego rana rybacy dalekomorscy zauważyli niedaleko wybrzeża, hiszpańskiego nawpół zatopiony okręt angielski. Angielskie łodzie patrolowe, bardzo liczne w tym miejscu, usiłowały ten wrak przecholować w kierunku portu wojennego w Gibraltarze. Nie udało im się to i w końcu zatopiły statek kilku strzałami z dział. Co właściwie się stało, nie można było wybać. Faktem jest jednak, że już w kilka godzin później kontrolę nad wodami u wylotu cieśniny Gibraltarskiej znacznie wzmocniono. Od tego czasu samoloty alianckie krążą nieprzerwanie nad bramą do Atlantyku.

W ciągu jednej z następnych nocy przeżyto znowu w Tangerze alarm. Na ciemnym tle morza ukazały się nagle jasno oświetlone okręty, z których jeden zaopatrzony był oznakami Czerwonego Krzyża. Jak się okazało, pewien parowiec hiszpański w drodze do Kadyksu najechał na minę. Na szczęście pewien portugalski statek szpitalny mógł niezwłocznie pośpieszyć z pomocą.

Jakkolwiek Tanger, jako terytorium hiszpańskie wciąż jeszcze może korzystać z przywilejów neutralności, to jednak powyższe i tym podobne wypadki dają mu niemal codziennie niejako przedsmak wojny. Do tego przyczynia się jeszcze także i ta okoliczność, że artyleria przeciwlotnicza energicznie odiera lotników angielskich, którzy bardzo często naruszają hiszpański teren suwerenny. Zrozumiałym jest, że przez się, że wielkie wydarzenia wojskowe, pozostające w związku z koncentracją wojenną Aliantów we francuskiej Afryce Północnej, stawiają hiszpańską strefę marokańską w obliczu nowych problemów.

Zniesienie dywizji bolszewickich które przedostały się na zaplecze frontu

Naczelna Komenda Niemieckich Sił Zbrojnych komunikuje z GŁÓWNEJ KWATERY FÜHRERA w dniu 23. lutego:

W wielkiej bitwie zimowej w południowej części frontu wschodniego załamały się szeroko zakrojone cele nieprzyjaciela. Ponieważ mu się nie udało przełamać frontu wojsk niemieckich umocnionego na wschodniej krawędzi przemysłowego okręgu nad Dońcem, próbował, zachodząc od północnego zachodu, ująć go z tyłu. Dywizje sowieckie, które w ten sposób dostały się poza nasz front w rejonie Mius, zostały w międzyczasie zniszczone albo rozproszone. W ten sposób nie powiodło się także tym formacjom bolszewickim, które zapuściwszy się dalej zostały wybeźdzone z okolicy na południe od Charkowa, w kierunku Dniepru. Los, jaki miały zgotować armiom niemieckim, przypadł im samym w udziale. Odcięte od swoich połączeń i przez nasze dywizje z wszystkich stron ujęte, uległy rozsypce albo zniszczeniu. Rezerwy, jakie im nadstawano, zostały rozpoznane przez lotnictwo i całkowicie zniszczone w stłoczonych kolumnach przez trwające ataki lotnicze.

Ponieważ pogoda, która już obecnie wahając się między śnieżycą a odwilżą, w najbliższym czasie umożliwi operacje zakrojone na szeroką skalę, nieprzyjaciel przesuwając swe wysiłki więcej w kierunku rejonu na północ od Charkowa, jako też w kierunku śródka i części północnej frontu wschodniego.

Wczoraj atakował nieprzyjaciel znacznymi siłami w kilku miejscach przyczółek mostowy rzeki Kubań. Wszystkie ataki odparto w toku zaciętych walk, zadając przeciwnikowi ciężkie straty.

W rejonie Dońca powtórzyli bolszewicy szeregiem dywizyj próbę przełamania. Odparto ich ponownie w ciężkich i zmiennych walkach.

W rejonie pomiędzy Dońcem a Dnieprem formacje czołgów i piechoty armii lądowej i oddziały SS, wybitnie wspierane samolotami nurkowymi i bojowymi, zaatakowały nieprzyjaciela w dalszym ciągu koncentrycznie i zniszczyły silne grupy bojowe bolszewickie.

W rejonie na zachód od Charkowa i Kurska, jako też na południe od Orła toczą się dalej zaciekle walki. Na północny wschód i na północ od Orła zaatakował nieprzyjaciel na szerokim froncie przy znacznym poparciu czołgów, artylerii i samolotów bojowych. Ataki załamały się o zacięty opór niemieckiej piechoty i dywizyj zmotoryzowa-

nych. 55 czołgów bolszewickich załamało zniszczonych przed naszymi pozycjami.

Na froncie nad Wołchowem załamały się ataki przeciwnika o przyczółek mostowy.

Na południe od jeziora Ladoga walki ożyły na nowo. Bolszewicy zaatakowali na jednym odcinku zmarsowanymi siłami, zostali jednak krwawo odparto przy stracie 47 czołgów.

W północnej Afryce próbował nieprzyjaciel pozycje panujące, zdobyte w dniach poprzednich, odzyskać z powrotem przy pomocy nowo ściągniętych formacji. Został odparto wśród wysokich strat. Zniszczono liczne czołgi. Liczba zdobyczy i jeńców w dalszym ciągu znacznie wzrosła. Niemieckie siły lotnicze dokonywały niszczących ataków na nieprzyjacielki dowozowy punkt oparcia na wyżynie Algeru, jak i na pozycje baterii na zachód od Tunisu. W ciągu nocy zwalczano skutecznie bombami urzędzenia wojskowe portu Trypolis.

Komunikat nadzwyczajny

BERLIN, 23. 2. — Naczelna Komenda Niemieckich Sił Zbrojnych komunikuje z GŁÓWNEJ KWATERY FÜHRERA, w dniu 22-go lutego:

Pomimo najcięższych sztormów i nieprzejrzyściej pogody, niemieckie łodzie podwodne kontynuowały walkę

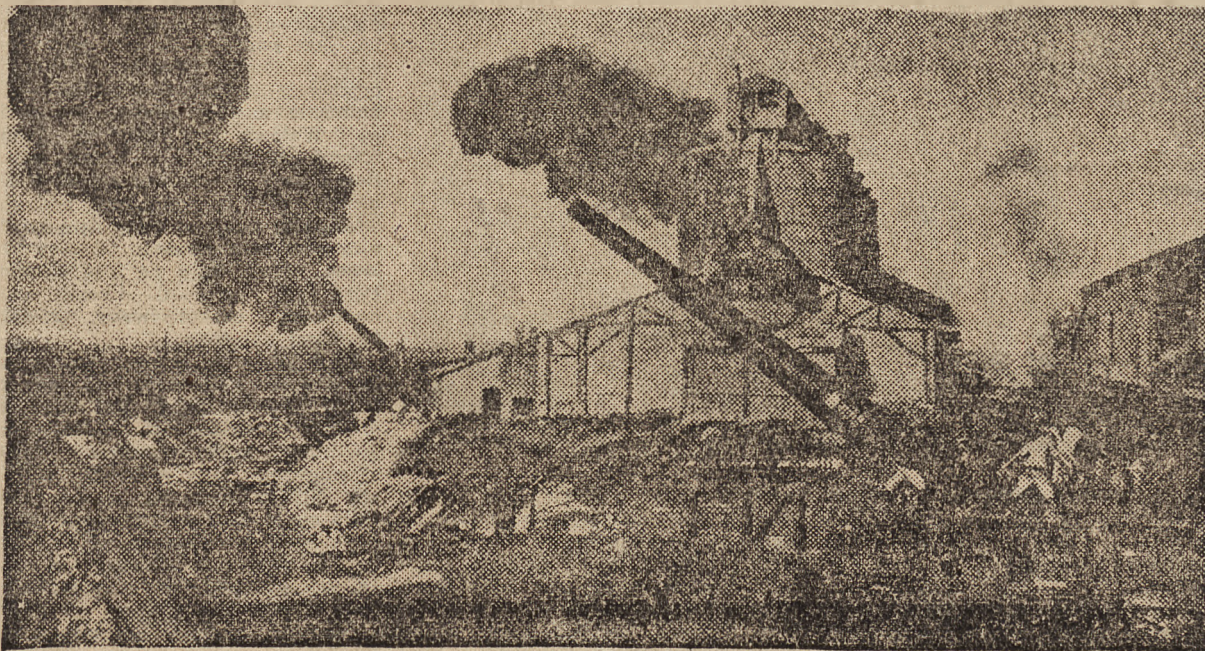
przeciwko żegludzie nieprzyjacielskiej i zatopiły na Atlantyku oraz przed północno-afrykańskimi portami śródziemnomorskimi spośród silnie strzeżonych konwojów, 15 statków o łącznej pojemności 103.000 ton, jedną korwetę, jedną jednostkę konwojującą, jedną łódź strażniczą oraz 4 żaglowce transportowe.

Jeden dalszy frachtowiec storpedowano.

Komunikat włoski

RZYM, 23. 2. — Włoski komunikat wojenny z poniedziałku brzmi: Na terenie Tunisu siły zbrojne Osi zdobyły dalsze pozycje na środkowym odcinku. Zniszczono kilkadziesiąt czołgów, oraz wzięto licznych jeńców. Lotnictwo niemiecko-włoskie atakowało energicznie nieprzyjacielskie linie dowozu posiłków i zestrzeliło w walce powietrznej trzy samoloty. Jeden dalszy samolot straciła ziemna obrona przeciwlotnicza. Z operacji ostatnich dwóch dni nie powróciły trzy spośród naszych samolotów.

Nieprzyjacielskie samoloty zrzuciły w dniu wczorajszym bomby na różne miejscowości Sycylii, Kalabrii i prowincji Salerno. Pomiędzy Gabella a Strogoli (Catanzaro) ostrzelano ogniem karabinów maszynowych pociąg sanitarny. Ostrzelano również inne pociągi i dworce kolejowe. Ogółem zaraportowano o jednym zabitym i 11 rannych, oraz niezliczonych uszkodzeniach materialnych.

OGIEN ZAPOROWY BATERII DZIAŁ DALEKONOŚNYCH PRZECIW WYBRZEŻU W. BRYTANI

Brak kauczuku w U. S. A.

GENEWA, 23. 2. — Tegoroczne zapotrzebowanie kauczuku w Stanach Zjednoczonych określa się kwotą 580.000 ton. Z pozycji tej 325.000 ton przypada na cele wojskowe, 60 tys. ton na pokrycie zapotrzebowania cywilnego, związanego ze sprawami wojny, wreszcie 50.000 ton na zapotrzebowanie najważniejszych dziedzin przemysłu oraz szpitalnictwa 117.000 ton przewidzianych jest w obrachunku dzierzawno-pożyczkowym. Ponieważ zapotrzebowanie na kauczuk surowy wynosi w tym roku 400.000 ton, przez to deficyt wyniesie około 180.000 ton.

Węgiersko-amerykański przemysł naftowy

BUDAPESZT, 23. 2. — Węgiersko-Amerykański Przemysł Naftowy S. A. uzyskał w roku handlowym 1941 czysty zysk w kwocie przeszło 15 milionów pengö. Walne zgromadzenie uchwaliło podwyższenie kapitału akcyjnego spółki do 52 milionów pengö. Produkcja przedsiębiorstwa stale wzrasta.

48-godzinny tydzień pracy w U. S. A.

SZTOKHOLM, 23. 2. — W Stanach Zjednoczonych opublikowano dekret prezydenta Roosevelta, wprowadzający obowiązkowy 48-godzinny tydzień pracy, który obowiązuje na całym obszarze Stanów Zjednoczonych dla wszystkich zakładów przemysłowych, bez względu na to, czy wykonują lub nie wykonują zamówienia rządowe.

Kobiety w służbie wojskowej w Anglii

SZTOKHOLM, 23. 2. — 8.570.000 kobiet pociągnięto do służby wojskowej lub ważnych dziedzin służby wojennej w Anglii — oświadczył minister pracy Bevin w Izbie Gmin. Z tego 3% miliona kobiet jest zamężnych lub owdowiałych, posiadających dzieci poniżej 14 lat.

Penetracja Amerykanów w Kongo belgijskim

SZTOKHOLM, 23. 2. — Jak donosi „Dagsposten“, angielscy fachowcy dla zagadnień kolonialnych denerwują się z powodu liczebnych sił kontyngentów wojsk amerykańskich na terenie Afryki zachodniej, oraz z powodu podjętej przez nie akcji budowy obiektów wojskowych. Jankesi zyskują na terenie przede

wszystkim w Kongo Belgijskim. Po przejęciu kontroli nad liniami kolejowymi i kolejnictwem obecnie podjęli oni budowę licznych lotnisk w dorzeczu rzeki Kongo. O lotniskach tych mówi się jakoby miały służyć za punkty oparcia dla linii poczyt lotniczej wiodącej do Egiptu.

„Krajowe formacje ochotnicze“ walczą u boku Niemców na wschodzie

BERLIN, 23. 2. — W ostatnich miesiącach niemieckie komunikaty wojenne często wymieniały udział w akcji bojowej ochotników, pochodzących z terenów Związku Sowieckiego, którzy to ochotnicy od przeszło roku walczą ramię przy ramieniu z jednostkami niemieckimi przeciwko bolszewikom. Po raz pierwszy przynosi niemiecka prasa bliższe szczegóły o działalności tych formacji. Żołnierze narodowości rosyjskiej, białoruskiej, estońskiej, litewskiej, ukraińskiej i Besarabskiej zgłosili się do szeregów wojskowych niebawem po rozpoczęciu wojny na wschodzie. Chcieli oni służyć ochotniczo jako siły pomocnicze lub jako kierownicy względnie żołnierze tabarów, aby w ten sposób pomagać armiom niemieckim. Pod Leningradem wystąpiły po raz pierwszy do walki z bolszewikami formacje estońskie, natomiast na Krymie walczyli po raz pierwszy Tatarzy, aby przyczy-

nić się do uwolnienia rodzinnych wsi od bolszewizmu. Wszyscy ci żołnierze wymieniani w raportach frontowych jako „formacje krajowe“ własnym życiem i krwią przypieczętowują złożoną przez nich przysięgę. Walczą oni dla uwolnienia wielkich obszarów Związku Sowieckiego od bolszewizmu, oraz dla podjęcia kulturalnej gospodarki łączności ze wschodem, oraz dla szczęśliwego rozwoju w gronie narodów europejskich. W związku z zajmowaniem nowych obszarów przez niemiecką siłę zbrojną do szeregów wojskowych wcieleni zostali również Gruzini, Armeńcy, mieszkańcy Azerbejdżanu, oraz mieszkańcy górskich szczytów na Kaukazie. Bardzo licznie zgłosili się kozacy, żyjący na obszarach Donu, Kubania i Tereku, aby przyczynić się do stworzenia właściwych form życiowych, których głównym punktem jest rodzina oraz autorytet głowy rodziny. Szczepy

maometanśkie, a zwłaszcza mieszkańcy Turkiestanu oraz Turkmieni, oraz już poprzednio wymienieni Tatarzy, dążą do powrotu wolnego kultu oraz obyczajów jakie dyktuje przynależność do Islamu. Odnośne zarządzenia głównodowodzącego niemieckich sił zbrojnych stawiają ochotników wszelkich narodów dawniej należących do Związku Sowieckiego na równi z żołnierzami niemieckimi i to zarówno w kwestii wysokości żołdu, zaopatrzenia, umundorowania i wyżywienia, przy czym uwzględniane są ich rodzime i religijne zwyczaje i praktyki. Mundury są identyczne z mundurami żołnierzy niemieckich. Ranni i chorzy znajdują opiekę lekarską w szpitalach niemieckich. Co się tyczy inwalidów wojennych tudzież wdów i sierót, to są oni traktowani na równi z rannymi żołnierzami niemieckimi, którzy wskutek poważnych obrażeń względnie z innych przyczyn stali się niezdolnymi do służby frontowej, wówczas mają możliwość stać się współpracownikami władz administracyjnych. W tym celu muszą oni przejść specjalne kursy przeszkoleniowe.

Szeroko zakreślone są granice samorządu kulturalnego. Czas wolny od zajęć mogą oni spędzać w teatrach, w kinach lub kabaretach, w których nierzadko biorą udział w politycznych skeczach. W związku z ich temperamentem chętnie inicjują własne tańce narodowe i entuzjastycznie się melodiami własnych piosenek. Ponadto otrzymują w dostatecznej ilości dzienniki redagowane w ich mowie ojczyste.

Formacje te bez względu na to, gdzie były użyte w walkach, wszędzie dają się poznać z jak najlepszej strony i jak to wynika z pewnego raportu wojskowego „walczyły w wielu punktach niezłym lwy“. Jeden z tych meldunków brzmi następująco: „Na jednym z odcinków bojowych frontu, na którym walczyły oddziały formacji krajowych ochotników, przedostało się w czasie ataku tego legionu około 600 krasnoarmiejców. Odmówili oni udziału w bratobójczej walce. Sowieckiemu dowódtwu wojskowemu nie pozostało nic innego, jak wycofać ze wspomnianego odcinka bolszewickie formacje jako niepełne. Komendant formacji ochotniczych walczących u boku wojsk niemieckich pułkownik Bonczarow odznaczony został wysokim orderem za „wzorowe zachowanie się żołnierzy“. Jak wiadomo, w Stalingradzie walczyl do ostatniego naboju i do ostatniego żołnierza jeden z batalionów turkiestańskich.

U. S. A. przeciwne realizacji planu Beveridge'a

SZTOKHOLM, 23. 2. — W kołach poinformowanych zwracają uwagę, że uderzająco zdecydowane stanowisko rządu brytyjskiego wobec planu Beveridge'a należy wytłumaczyć wpływami amerykańskimi. W związku z tym zwracają uwagę na artykuł, zamieszczony przez nowojorski „Wallstreet Journal“, organ wielkiej finansjery amerykańskiej. Z artykułu tego wynika, że sfery wysokiej finansjery Stanów Zjednoczonych nie tylko przeciwne są rozszerzeniu planu Beveridge'a na Sta-

ny Zjednoczone, ale pragnęłyby również zapobiec jego realizacji w Anglii, ponieważ tego rodzaju zmiany musiałyby wyrządzić niekorzystny wpływ na Stany Zjednoczone. Taki sam punkt widzenia zakomunikowali rządowi brytyjskiemu przedstawiciele amerykańskiego życia gospodarczego. Stanowisko to określa się w kołach londyńskich jako pierwszy wypadek skutecznego wniechania się Waszyngtonu w politykę wewnętrzną Anglii.

Komisje Czungkingu interweniują w Waszyngtonie i Londynie

SZANGHAJ, 23. 2. — W tym samym czasie, kiedy wojska japońskie przystąpiły w środkowych Chinach do nowej ofensywy, w Waszyngto-

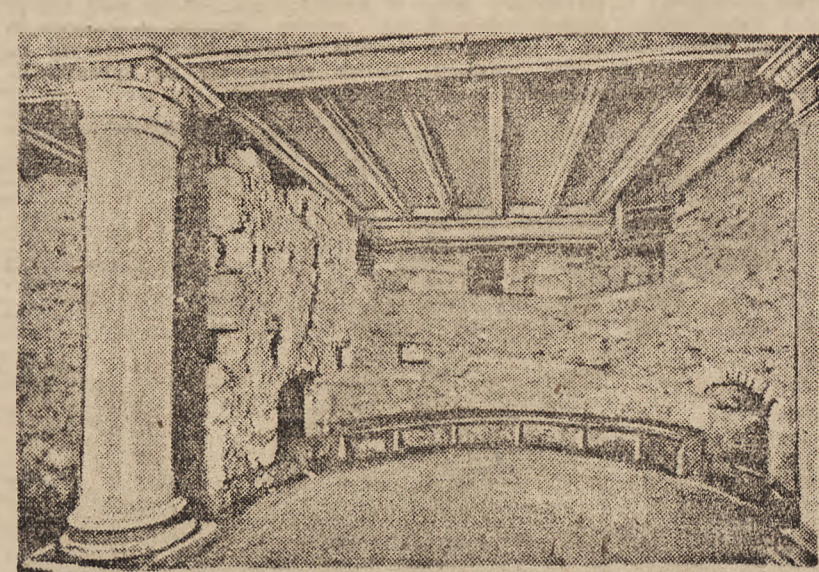
nie i Londynie zawiązały delegacje rządu Czung-Kingu. celem interweniowania tam o pomoc. I tak w obecnej chwili bawi w Waszyngtonie pani Ciang-Kai-Szek, podczas gdy jej brat, minister spraw zagranicznych Lung, został przyjęty przez wicekróla Indji w Nowych Delhi. W najbliższych dniach komisja wojskowa, która bawiła niedawno w Waszyngtonie, przybędzie do Londynu. Zasadniczym tematem wszystkich tych rozmów i narad jest kwestia, w jaki sposób dałoby się przeprowadzić zniesienie okupacji szosy burmańskiej przez Japończyków.

Dwie baszty starego Lwowa

Pierwszą z nich zna każdy lwowianin. Spotyka się z nią i patrzy w jej oblicze często, idąc czy to na Wysoki Zamek, czy do kościoła Karmelitów lub na Lyczaków. Zawsze wtedy rozłożysta budowla Baszty Prochowej stanie mu na drodze. Jest to jeden z ostatnich szczątków dawnych fortyfikacji miejskich. Pochodzi z dawnych wieków. Została baszta prochowa zbudowana w latach 1554—1556 dla celów obrony miasta. Pod względem strategicznym był to wówczas punkt bardzo ważny, ze strzelnic jego bowiem działa mogły ostrzeliwać ogniem „skośnym“ i „frontowym“ z jednej strony całą przestrzeń po Wysoki Zamek i Górę Strzelniczą (gdzie dziś pałac arcybiskupi), a z drugiej strony aż ku klasztorowi Bernardynów i szlakowi Lyczakowskiemu.

Baszta prochowa, owoc surowej, użytkowej sztuki budowlanej dawnych wieków, nie odznacza się pięknością. Można powiedzieć, że nawet razi brakiem architektonicznego piękna wobec szczególnie wyjątkowych towarzyszy. Bo w najbliższym jej sąsiedztwie jest taki klejnot dawnej architektury Lwowa jak cerkiew Wołoska, a dalej na romantycznym wzgórzu strzelają w niebo stylowe strzeliste i przepiękne wieżycy kościoła Karmelitów. Baszta prochowa nie może się równać z nimi. Nie budował jej żaden Ambroży Przychylny, ani w ogóle czołwiek obdarzony talentem. Mimo to musimy ją bardzo szanować i kochać

z uwagi na wiek i na tradycję wiekową. To jest tak, jak gdyby się w towarzystwie spotkało obok dwóch pełnych uroku niewiast, starą, pochyl-

loną ku ziemi matrone. I wiedząc, że jest bardzo sędziwa i spracowana życiem, mimo to wysmiewalibymy jej zmarszczki i niemodne ubranie! W niedalekim sąsiedztwie o parę minut od wałów, na których siedzi mocno stara baszta, dotrwała do naszych czasów jej rodzona, starsza

nawet, siostra. Co do niej jednak nie istnieje obawa, aby się ważył kto krytykować jej wygląd czy brak artysty. A to z tej prostej przyczyny, że jej w ogóle nie widać. Już tylko resztki z niej pozostały, resztki ukryte w ziemi, na których

Wyrosła nowa budowla. Tak jak ze starego drzewa powalonego burzą na ziemię i próchnięcego bezwładnie strzelają nowe młode zdrowe, zielone pędy, tak na gruzach i resztkach starej fortelicy pleni się pęd nowy. I na ruinach — jak mówi wielki poeta niemiecki Fr. Schiller — kwitnie nowe życie.

Tak właśnie było w okolicach, gdzie dziś wznosi się przy ul. Sobieskiego kamienica pod nr. 32. Jak wiadomo, dawnymi czasy miasto opasane było podwójnym murem, a mianowicie „wysokim“ z basztami cehowymi, które np. na terenie Krakowa są do dziś dnia ozdobą jego architektury i jednym z gwarantów jego architektonicznego piękna. Na Podwalu, gdzie się w tej chwili znajdujemy, ten mur wysoki biegł wzdłuż ulicy Sobieskiego, względnie południowej jej części, od narożnika, jak i tworzyła baszta przy arsenał miejskim (Podwale) i drugim murem „niższym“, biegnącym wzdłuż kamienic między ulicami Sobieskiego i Wałową. Ten drugi mur zaopatrzone był ponadto w mocne, półkoliste osłony, a raczej baszty ze strzelnicami, zaś bezpośrednio pod nim, właśnie w miejscu, gdzie dziś kamienice zwrócone frontem do ulicy Wałowej, znajdowała się fosa obronna. Poza tym: murami dwoma biegł nadto wał oszkarpowany, również basztami najeżony.

Otóż przy ul. Sobieskiego 32 odkryto przed kilkunastu laty przy kopaniu fundamentów pod nową kamienicę szczątki tego muru n.ższego, które właśnie na tym miejscu sfornowane były w basztę półkolistą. Niższa część tej baszty zachowała się w doskonałym stanie. Badania uczonych wykazały na podstawie aktów miejskich dawnego Lwowa, że owa przypadkiem odkryta baszta jest o cały wiek starsza od Baszty prochowej, pochodzi bowiem z wieku XV.

Na załączonej ilustracji możemy się przyjrzeć szczegółom tego interesującego zabytku. Widać, że to była budowla solidna z ciosowego kamienia. Dla dziejów fortyfikacji lwowskich jest ten zabytek interesującym przyczynkiem. Daje wyobrażenie o środkach obronnych dawnego grodu, którymi dysponował on na wypadek najazdu tatarskiego lub turckiego czy kozackiego. Rzecz jasna, że odkrycie tego nieoczekiwane zabytku wzbudziło przez lata wielką sensację. Po uprzątnięciu gruzu i ukończeniu budowy nowej kamienicy postanowiono wyzyskać odkryty szczątek baszty dla celów takich, jakie często za granicą służą. Założono więc w tej piwnicy winiarnię. Ale gospodnie miała jakoś szczęście. Nie rozwinęła się i nie zyskała popularności, jaką ma np. warszawski Fukić. Obecnie mieszczą się tam jakiś maga-

Wiosna tuż, tuż...

Zbliża się powoli, zapowiada niedostrzegalnie przedłużającym się dniem, coraz cieplejszym powiewem wiatru, gwiazdami jaskrawszymi w nocy. To jeszcze nie wiosna, ale już i nie zima — to okres pełen niecierpliwości, tęsknego oczekiwania najpiękniejszej pory roku, w którym odczuwa się delikatne tchnienie prawdziwej wiosny.

To cudowne przecucie zbliżającej się wiosny tkwi przede wszystkim w powietrzu. Ukośnie padają wprawdzie jeszcze promienie słońca, ale są już nieco cieplejsze — oddychamy innym powietrzem. Radośnie śmieją się w sobie, gromadzą się przy domach, szukając pożywienia.

Na ulicach tworzy się grząskie błotko. Dozorcy i zamiatacze miejskiej służby oczyszczają pośpiesznie chodniki ze zwałów śniegu, który szybko zmienia swą barwę i rozplywa się dokoła. W parkowej alejce walczą uparcie z atakującymi promieniami słonecznymi wielki balwan śnieży. Dokoła niego tworzy się bajorko wody. Biały kolos pływa po nim coraz szcuplejszy i mniejszy. Czarny cylinder jeżdża mu na czoło, zasłonił już oczy, oparł się na nosie; wkrótce wpadnie w szybko powiększającą się kałużę. Mróz opuścił swego sprzyńnierzeńca wydalając go na pastwę słońca, które w triumfalnym pochodzie posuwa się wolno po czystym bezchmurnym nieboskonie.

W ogrodach i parkach miejskich praca wre. Do nuz z dnia na dzień będzie cieplej? Więc wycina się spiesznie gałęzie i wyrównywa krzaki. Nie próżnują również szklarnie i cieplarnie. W temperaturze 33 stopni pędzi się hiacynty, tulipany, fiołki alpejskie i inne kwiaty cebulkowe, tak cieszące oczy nasze swymi barwanymi i upajającym swym zapachem. Przygotowuje się sadzonki tych kwiatów, które z nastaniem pierwszych dni wiosennych zostaną porośnięte w parkach i zielonych miastach.

W cieplarniach praca wre — zajęci są nią ogrodnicy i ich pomocnicy. Tu się oczekuje, tam szczerpi i krzyżuje, a jeszcze dalej zapakowane są sztucznie, aby otrzymać z nich nasienie na rok następny. Wykonuje się tu wiele pracy — wyniki oglądamy dopiero wiele później zachwycając się pięknymi kolorami kwiatów i niezwykłymi często kształtami.

Jest ciepło. Cieszyć się mamy czy smuć? Oczywiście cieszyć. Cieszą się biedacy, mieszczyzna, wytwornicy: oszczędność węgla, piękne spacery, wiosenne kreacje. Lecz są i kłopoty. Ież to głów i główek łamie się na tym: a w co się ubiorę, a za co? Wraz z cieplejszym powiewem w otwarte po raz pierwszy okna wdziera się właśnie cały szereg takich niepokojących zagadnień, czasem nawet bardzo niepokojących.

A jakie skutki przyniosą obecne ciepła dla pól i sadów?

— W tej chwili ciepło oziębom nie szkodzi, przeciwnie — odpowiadają rolnicy. Nieszczęściem byłoby tylko teraz nagle obfite śniegi i mrozy, bo przywalone oziębom w rozmarzłej, spulchnionej obecnie ziemi udusiłyby się. Jeśli jednak ciepło się utrzyma, ziemia nieco obeschnie, to nawet lekki śnieżyk nie zaszkodzi i wszystko będzie w porządku. O plony możemy się nie martwić.

Oby!

K. H.

się przyjrzeć szczegółom tego interesującego zabytku. Widać, że to była budowla solidna z ciosowego kamienia. Dla dziejów fortyfikacji lwowskich jest ten zabytek interesującym przyczynkiem. Daje wyobrażenie o środkach obronnych dawnego grodu, którymi dysponował on na wypadek najazdu tatarskiego lub turckiego czy kozackiego. Rzecz jasna, że odkrycie tego nieoczekiwane zabytku wzbudziło przez lata wielką sensację. Po uprzątnięciu gruzu i ukończeniu budowy nowej kamienicy postanowiono wyzyskać odkryty szczątek baszty dla celów takich, jakie często za granicą służą. Założono więc w tej piwnicy winiarnię. Ale gospodnie miała jakoś szczęście. Nie rozwinęła się i nie zyskała popularności, jaką ma np. warszawski Fukić. Obecnie mieszczą się tam jakiś maga-

